

ЖІНОЦТВО НА ЗАХИСТІ УКРАЇНИ

Ключові слова: жінки, Україна, фемінізм, захист, Збройні Сили України.

Keywords: women, Ukraine, feminism, protection, Armed Forces of Ukraine.

В Україні жіночий рух сягає XIX ст., коли у 1884 р. Наталія Кобринська застала «Товариство руських жінок» – першу феміністичну організацію в Україні. Її членкині акцентували на питаннях рівних виборчих, освітніх та економічних прав. Прихильницями стали Ольга Кобилянська, Леся Українка та інші. У радянські часи про них воліли забути і користалися їх іменем до певної міри, применшуючи їх роль у суспільному житті. Жінку презентували як трудівницю під прикриттям її експлуатації, материнські функції на ній також залишалися. Демонструючи турботу про сім'ю, для дітей створили розгорнуту мережу закладів освіти: ясла, садочки, школи, позашкільні заклади тощо, які не лише мали полегшувати працю жінок, а й долучати до комуністичного будення дітей. Залишалися стереотипи щодо жінок в освіті, на ринку праці, в культурі.

Сучасними вимогами жінок є справедливість, безпека та ефективність. Гібридна війна від 2014 р. і повномасштабне вторгнення російської федерації 2022 р. в Україну продемонструвало не лише надійність «тилу», а й готовність до захисту і самопожертви жінок. Вони залишаються представницями моди, культури, берегинями і захисницями.

Жіноцтво є активним і представляє значну силу у волонтерському русі, медичній галузі парамедицини, презентує Україну на міжнародній арені. 90 % біженців – діти та жінки, більшість із яких є активними у країнах, які їх прихистили, і здійснюють потужну діяльність на підтримку міжнародної спільноти України, організовуючи мітинги, демонстрації, хаби, протидіють інформаційним маніпуляціям та фейкам, спрямовані на підвищення інтересу до України та її наболілих проблем [1].

Кількість жінок у лавах ЗСУ зростає: перед повномасштабним вторгненням ці показники сягали 57 тисяч, тобто майже 22 % від усього особового складу армії, переважна більшість яких мають бойові спеціальності танкісток, артилеристок, снайперок тощо. Зараз ці показники є найбільшими в Європі. Станом на сьогодні в лавах ЗСУ, згідно з заступницею міністра оборони Ганни Маляр, служить приблизно 50 000 жінок. Із них приблизно 10 % несуть службу безпосередньо на передовій фронті, а чверть – це цивільні жінки, які приєдналися до армії і працюють на цивільних посадах. Тому це підтверджує думку про вагомий внесок захисниць в оборону та збереження територіальної цілісності держави, їх внесок у визвольну боротьбу, що є результатом історичного та культурного досвіду, і стало складником українського менталітету [2].

Однак жінки зіштовхуються з певними проблемами в армії та на фронті. Це пов'язано із деякими стереотипами щодо них: сприйняття як «слабкої статі», як дівчини, якій треба допомогти, як жінки, якій взагалі не личить перебування в строю, а кар'єра власне військової не розглядається, а зіштовхується зі «скляною

стелею», коли нормативна база дозволяє кар'єрний рух, а фактично гальмується. Але це поступово сходить нанівець. Події останнього року продемонстрували непохитність, силу і міць українського жіноцтва. Зокрема, різні силові відомства, Державна прикордонна служба, Служба безпеки України дякують працівницям за те, що вони захищають Україну. Тобто вживання фемінітивів стало добрим тоном.

Залишається нагальним вирішення питання із жіночою формою, розміри якої не підходять їм, оскільки у державі затверджено єдиний стандарт уніформи – чоловічий, а для жінок – лише парадна форма із відповідними розмірами. Тому захисницям доводиться її перешивати, пристосовуючи до польових умов. Сьогодні вирішенням цього питання займаються громадські організації, волонтери та приватні підприємці. Нагальним залишається й питання гігієни жіноцтва [2].

Отже, попри військову агресію РФ, жінки України презентували себе з новою силою, прокладаючи шлях не лише до цілісності, соборності та незалежності країни, а й зберігаючи демократичні цінності суспільного життя, що є справжнім надбанням.

Джерела та література

1. Котлюк Г. У демократії жіноче обличчя. URL: <http://surl.li/fqsgm>
2. Стрельник О., Дедушева І. П'ять тез про український фемінізм під час війни: виклики та здобутки. *Гендер в деталях*. 24.04.2023. URL: https://genderindetail.org.ua/season-topic/dosvidy-viyny/pyat-tez-pro-ukrainskyi-feminizm-pid-chas-viyny.html?fbclid=IwAR2ESw8zDpRp7Og1SU_9zpK1HL7o7nHZSYxdX045dzaPNsV051_tOh28sU4